

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Sel, iklim koşullarına, meteorolojik oluşumlara, bölgelerin jeoteknik ve topoğrafik niteliklerine bağlı olarak gelişen bir doğa olayı olmasına karşın, akarsu havzalarında hidrolojik dengeyi bozan; sanayileşme, düzensiz ve kontrolsüz yapılaşma faaliyetleri, arazi yapısını bozan tarımsal yöntemler, her türlü atıkların ve hafriyatların dere yatakları ve civarına atılması, dere yataklarından düzensiz kum ve çakıl alınması gibi dere yataklarını daraltan uygunsuz müdahaleler nedeniyle afete dönüşmektedir. Gereken tedbirlerin alınmaması sonucunda sel felaketleri depremlerden sonra en büyük can ve ekonomik kayıplara neden olmaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın verilerine göre, 2011-2020 yılları arasında 1266 taşkın meydana gelmiş, 127 kişinin hayatını kaybetmiş ve 115 bin 960 hektar alan su altında kalmıştır. Sel afetleri en çok Karadeniz, Akdeniz ve Marmara Bölgelerinde yaşanmaktadır. 11 Ağustos 2021'de Türkiye'nin en büyük felaketlerinden biri olarak tarihe geçen Kastamonu, Sinop ve Bartın illerini etkileyen sellerde 82 kişi hayatını kaybetmiş, 16 kişi için kayıp başvurusu yapılmıştır.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Taşkın, Arıza ve Müdahale Mekânsal Bilgi Sistemi (TAMBİS) aracılığıyla derelerin üzerinde bulunan köprü ve menfezleri incelemiştir. Köprü ve menfezlerin uygun teknik kullanılarak yeterli kesitte yapılıp yapılmadığını kontrol eden ekiplerin raporlarına göre; Düzce'de 2.438, Samsun'da 424, Sinop'ta 462, Giresun'da 356, Trabzon'da 385, Rize'de 611 dere yaptığına yapılan uygunsuz yapı ve Balıkesir'de 327, Giresun'da 125, Karabük'te 68, Muğla'da 58, Sakarya'da 52, Rize'de 44, Artvin'de 38, İstanbul'da 27, Hatay'da 21 uygunsuz köprü olduğu tespit edilmiştir. Köprülere yapılan ve tehlikeye davetiye çıkaran uygunsuz müdahalelerin en çok belediyeler, il özel idareleri ve Karayolları Genel Müdürlüğü eliyle gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Ayrıca, Trabzon'da 2013-2020 yılları arasında toplam 85, Giresun'da 42, Balıkesir'de ise 32 dere yataklarına malzeme dökme ihbarı yapılmıştır.

Uygunsuz köprülerin büyük bölümünün taşkınları engelleyici olmak bir yana tehlikeye davetiye çıkarttığı, mevcut yapıların yenilenmesinde debi hesabı yapılmadığı belirtilmiştir. Sel felaketlerinin yarattığı can ve ekonomik kayıplar dikkate alınarak, bilime dayalı şehirleşme faaliyetleri yapılmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1- 1051 köprü ve dere yatağına inşa edilen 4805 yapı için Bakanlığınızın ilgili kurumlar ile işbirliği yapacak mıdır?
- 2- Karadeniz, Akdeniz ve Marmara bölgelerinde dere yatağına inşa edilen kaç yapı imar affından yararlanmıştır? Kaç yapı yıkılmıştır?
- 3- Dere yataklarına yönelik ne gibi çalışmalarınız vardır? Risk alanları ile ilgili planlamanız ne şekildedir?
- 4- Son beş yılda sel felaketlerinin yaşadığı şehirlerde halkın mağduriyeti nasıl giderilmiştir? Kaç bina yıkılmış ve hasar görmüştür? Kaç bina yeniden inşa edilerek hak sahiplerine verilmiştir? Bu yapıların maliyeti ne kadardır?
- 5- Sel felaketleriyle mücadele için hangi şehirlerde ne kadar alan kamulaştırılmıştır?
- 6- Sellerin, taşkınların engellenmesi için sel kapanları gibi projeleriniz mevcut mudur?
- 7- Kentsel dönüşüm kapsamında inşa edilen yerleşim alanları için sel felaketlerine karşı riskleri hesap edilmekte midir?
- 8- DSİ TAMBİS verilerine göre, Trabzon'da 2013-2020 yılları arasında toplam 85, Giresun'da 42, Balıkesir'de ise 32 malzeme dökme ihbarı yapılmıştır. Son beş yılda dere yataklarına atık ve hafriyat döken kaç kişi tespit edilmiş midir? Bunlar hakkında işlem yapılmış mıdır?